

15.4.2025

LUONNONVARAKESKUKSEN PROFESSORIPOLITIIKKA

Ohje tutkimusprofessorin tehtävän täytön ja viisivuotisarvioinnin suuntaviivoiksi ja käytännöiksi ennakoitavuuden, avoimuuden sekä kansainvälisen vertailukelpoisuuden periaattein.

Tutkimusprofessoreilla on keskeinen rooli Luonnonvarakeskuksen (Luke) tieteellisen osaamispääoman kartuttamisessa, korkeatasoisen tutkimuksen edistämässä, uusien tutkimusavauksien tunnistamisessa, Luken strategian toimeenpanossa, tieteellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistamisessa sekä kansainvälisen näkyvyyden lisäämisessä. Lukessa on merkittävä määrä professuureja ja tavoitteena on, että 5 - 8 % tutkijoista olisi professoreita. Toimintakentän muuttuessa professuurien tutkimusaloja täsmennetään tulosoikeuksien keinoin. Tutkimusylijohtaja vastaa Luken tutkimuksen vaikuttavuudesta ja johtaa tutkimusprofessorien tavoitteiden asetantaa.

Luken professoripolitiikan avulla varmistetaan tutkimusprofessorin tehtävän täytön sekä viisivuotisarvioinnin läpinäkyvyys ja laatu sekä prosessien yhdenmukaisuus. Erityistä huomiota kiinnitetään tieteellisiin ansioihin ja meritoitumiskehitykseen, tutkimussuunnitelmaan, tutkimuksen kansainväliseen kilpailukykyyn ja vaikuttavuuteen, tutkimushankkeiden ja -ryhmien johtajuuteen, uransa alussa olevien tutkijoiden mentorointiin, kansainvälisen kilpailun rahoituksen hankkimiseen, asiakasrajapintatyöhön sekä vastuulliseen tutkimukseen.

Tutkimusprofessorien tenure track -vakinaistamispolku on Luken akateeminen urapolku, jonka tavoitteena on varmistaa huipputason tutkimus Lukelle strategisilla aloilla sekä tutkimuksen hyödynnettävyys elinkeinoelämässä. Tenure track -rekrytointipäätös perustuu aina hakijan aiempiin ansioihin, kehittymispotentiaaliin, kykyyn ja näkemyksiin kehittää tutkimusalaa sekä riippumattomiin asiantuntija-arviointeihin.

Tutkimusprofessori - oman alansa kansallinen ja kansainvälinen toimija

Tutkimusprofessorin tehtävä perustetaan Luken keskeiselle tutkimuksen aihealueelle tutkimusylijohtajan esittelyn ja johtoryhmäkäsittelyn jälkeen pääjohtajan päätöksellä. Tutkimusohjelmien ohjausryhmissä pyritään ennakoivasti ja jatkuvasti tunnistamaan tutkimuksen aihealueita, joille Luken tulisi perustaa tutkimusprofessori edistämään Luken vaikuttavuutta. Nykyisten, Lukeen yhdistyneistä laitoksista siirtyneiden tutkimusprofessorien jäätyä eläkkeelle tai määräaikaistuuksien päätyttyä professuurien kattamat aihealueet arvioidaan suhteessa Luken tutkimusstrategiaan ja kehitystarpeisiin. Valmisteleva työ tehdään Tutkimuksen ja asiakkuuksien koordinaatioryhmässä (TUAKO) tutkimusylijohtajan johdolla. Valmistelun jälkeen tutkimusylijohtaja esittää tarvittaessa tutkimusprofessorin tehtävän uutta täyttöö tai tutkimusalueen muuttamista Luken nykyistä strategiaa vastaavaksi.

Tutkimusprofessori johtaa, kehittää ja suuntaa professuurin alaan kuuluvaa tutkimusta Lukessa. Tutkimusprofessori vastaa oman tutkimusalan sisällöllisestä kehittämisestä ja kansainvälisestä kilpailukykyvystä, tieteellisestä julkaisutoiminnasta sekä tutkimusalan ulkopuolisen rahoituksen vahvistamisesta. Tutkimusprofessori kehittää alan sidosryhmäsuhteita, johtaa laajoja Luken yhteisrahoitteisia tutkimushankkeita ja mentoroi uransa alkuvaiheessa olevia tutkijoita. Lisäksi tutkimusprofessori edistää tutkimusalan osaamista Lukessa ja toimii tarvittaessa vahvasti myös asiakasrajapinnassa.

Luken tutkimusprofessorin tehtäviin kuuluu:

- korkealaatuinen tutkimus ja uudet avaukset professuurin tieteenalalla sekä toimiminen alan johtavana tieteellisenä asiantuntijana
- tutkimustulosten julkaiseminen korkeatasoisissa vertaisarvioituissa julkaisusarjoissa
- uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden ohjaus

15.4.2025

- laaja-alaisen, kansallisesta ja kansainvälisestä tutkimus- ja/tai asiakasprojekteihin suunnatusta rahoituksesta koostuvan hankesalkun luominen
- kansallisen ja kansainvälisen tutkimusyhteistyön, sekä elinkeinoelämä- ja sidosryhmäyhteistyön johtaminen, koordinointi ja edistäminen
- tutkimustulosten hyödyntämisen ja käytännön soveltamisen edistäminen, sekä tutkimustuloksiin pohjautuvan tiedon välittäminen suurelle yleisölle (mm. poliittisille päättäjille, liike-elämän toimijoille ja kuluttajille)

Tutkimusprofessorin tehtävän täyttö

Tutkimusprofessorin tehtävä julistetaan haettavaksi avoimella julkisella haulla. Tutkimusprofessorilla tulee olla professorin tieteellinen pätevyys ja häneltä edellytetään tohtorin tutkintoa, aihealueelle relevanttia vertaisarvioitua julkaisuhistoriaa, näkemystä ja kykyä tutkimusalan kehittämiseksi, kokemusta laajojen yhteisrahoitteisten tutkimushankkeiden rakentamisesta, resursoinnista ja johtamisesta sekä näyttöjä edustamansa tutkimusalan kansainvälisestä yhteistyöstä ja aktiivisuudesta tiedeyhteisön toiminnassa.

Tutkimusprofessorit nimitetään viiden vuoden määräajaksi kerrallaan. Viisivuotiskausia voi olla enintään kaksi. Professuurin toisen kauden sekä sitä seuraavan mahdollisen vakinaistamisen ehtona on Luken tekemä arvio tehtävän menestyksellisestä hoitamisesta. Mikäli tehtävään valittavalla henkilöllä on toistaiseksi voimassaoleva yliopistoprofessuuri, hänet voidaan määräaikaisuudesta poiketen nimittää vakinaiseen tutkimusprofessorin tehtävään Lukessa.

Pääjohtaja asettaa jokaista professorihakua varten nimeämistoimikunnan tutkimusylijohtajan esittelystä. Nimeämistoimikuntaa johtaa tutkimusylijohtaja. Nimeämistoimikuntaan kuuluvat tutkimusylijohtajan lisäksi relevantti (t) yksikönjohtaja (t) sekä mahdolliset muut jäsenet. Nimeämistoimikunnan sihteerinä toimii pääjohtajan kutsuma henkilö.

Nimeämistoimikunta:

- käsittelee ja arvioi hakemukset, ja tekee niiden perusteella kokonaisarvioinnin sekä hakijoiden keskinäisen vertailun
- valmistelee ehdotuksen ulkopuolisista, hakijoiden tieteellisestä arvioinnista vastaavista asiantuntijoista pääjohtajan päätettäväksi tutkimusylijohtajan esittelystä
- laatii listan kärkihakijoista ja toimittaa kärkihakemukset ulkopuolisten asiantuntijoiden arvioitaviksi
- käsittelee ulkopuolisten asiantuntijoiden kärkihakijoista laatimat arviointilausunnot
- valitsee arviointilausuntojen perusteella haastatteluun kutsuttavat hakijat, haastattelee heidät ja asettaa heidät paremmuusjärjestykseen
- valmistelee nimittämispäätöstä koskevan esityksen pääjohtajan päätettäväksi tutkimusylijohtajan esittelystä

Kärkihakijoiden kokonaisarvion lähtöaineistona käytetään vähintään kolmen ulkopuolisen, pääsääntöisesti kansainvälisen professorin asiantuntijalausuntoja. Ulkopuoliset asiantuntijat arvioivat hakijoiden pätevyyden hakuilmoituksessa olevan tehtäväkuvauksen suhteen ja asettavat päteviksi todetut hakijat paremmuusjärjestykseen. Tehtävään valittavan henkilön pätevyys on kiistatta osoitettava asiantuntijoiden suorittamissa arvioinneissa.

Arviointi toteutetaan hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen. Ulkopuolisten asiantuntijoiden ja nimeämistoimikunnan jäsenten valinnassa huomioidaan Luken tutkimusprofessorien valintaprosesseihin liittyvät esteellisyys- ja salassapitolinjaukset (1023/00 01 02/2016).

Tenure track -tutkimusprofessorin viisivuotisarviointi

15.4.2025

Pääjohtaja asettaa tutkimusylijohtajan esittelystä nimeämistoimikunnan jokaista tenure track -tutkimusprofessorin viisivuotisarviointia varten. Viisivuotisarviointi toteutetaan kuten tutkimusprofessorin hakijoiden kohdalla. Kokonaisarvioinnissa käytetään ulkopuolisten asiantuntijoiden arviointilausuntoja, joissa painotetaan julkaisutoimintaa, tutkimussuunnitelmaa, kansainvälistä tutkimusyhteistyötä, tutkimusyhteistyöverkostoja, menestystä ulkopuolisen rahoituksen hankinnassa, uransa alkuvaiheessa olevien tutkijoiden mentorointia, asiakasrajapinnassa toimimista ja tutkimusalueen kehittämistä. Toisen viisivuotiskauden jälkeen henkilö voidaan nimittää toistaiseksi voimassaolevaan tutkimusprofessorin tehtävään. Tämä edellyttää, että tutkimusprofessori on aktiivisesti ylläpitänyt pätevyyttään ja hoitanut tehtävää menestyksellisesti. Mikäli ulkopuolisten asiantuntijoiden arviointilausunnot sekä niiden pohjalta tehtävä kokonaisarviointi eivät tue henkilön jatkamista professuurissa, eli tehtävänhoidon menestyksessä on havaittu merkittäviä puutteita, henkilölle voidaan osoittaa toinen tehtävä, mikäli henkilöllä on Lukessa taustavirka/-tehtävä.

Tenure track -tutkimusprofessorin viisivuotisarviointi voidaan jättää toteuttamatta siinä tapauksessa, että hänen tieteelliset ansionsa ovat kiistattomat ja hän on eläköitymässä seuraavan viisivuotiskauden sisällä. Kokonaisarvion tutkimusprofessorin ansioista, saavutuksista ja tutkimussuunnitelmasta sekä päätöksen tieteellisen arvioinnin tarpeellisuudesta tekee pääjohtajan tarkoitusta varten asettama nimeämistoimikunta tapauskohtaisesti. Mikäli henkilön tieteelliset meriitit ovat huomattavat ja tutkimus merkittävää, eikä ulkopuolisten asiantuntijoiden suorittamasta arvioinnista siksi katsota olevan olennaista lisäarvoa, nimeämistoimikunta voi esittää henkilön kutsumista tutkimusprofessorin määräaikaiseen, alle viisivuotiseen tehtävään. Muussa tapauksessa tieteellinen arviointi toteutetaan kuten tutkimusprofessorin hakijoiden kohdalla.

Apulaisprofessori - Tenure track -polku tutkimusprofessoriksi

Tutkimusprofessori voidaan laittaa hakuun myös apulaisprofessorin (associate professor) tehtävänä, tai vaihtoehtoisesti haettavana olevaan tutkimusprofessorin tehtävään voidaan valita lupaava tutkija apulaisprofessorin nimikkeellä viiden vuoden määräajaksi. Apulaisprofessorin tehtävät vastaavat tutkimusprofessorin tehtäviä ja hänen odotetaan omalla tutkimusalueellaan vahvistavan erityisesti Luken kansainvälistä tieteellistä näkyvyyttä sekä kansainvälisiä kumppaniverkostoja ja hankeportfoliota. Apulaisprofessorin hakijat arvioidaan tieteellisen meritoitumisen suhteen kuten tutkimusprofessorin hakijat, mutta tehtävään haetaan erityisen lahjakasta tutkijaa, joka apulaisprofessorin aikana kykenee selkeästi saavuttamaan professorin pätevyyden.

Viiden vuoden määräajan päätteeksi suoritetaan kansainvälinen arviointi, jonka perusteella apulaisprofessori voidaan muuttaa viiden vuoden määräaikaiseksi tutkimusprofessoriksi. Tämän jälkeen tehtävä voidaan vakinaistaa samoilla kriteereillä kuin edellä on kuvattu tutkimusprofessorien osalta.

Yksikönjohtaja voi esittää tutkimusylijohtajalle apulaisprofessorin viisivuotisarvioinnin aikaistamista siinä tapauksessa, että henkilön tieteellisiä näyttöjä ja saavutuksia pidetään poikkeuksellisen hyvinä. Tutkimusylijohtaja tekee päätöksen arvioinnin aikaistamisesta tapauskohtaisesti. Mikäli tutkimusylijohtaja katsoo arvioinnin aikaistamisen perustelluksi, tarkoitusta varten asetetaan nimeämistoimikunta ja tieteellinen arviointi toteutetaan kuten tutkimusprofessorin hakijoiden kohdalla. Jos ulkopuoliset asiantuntijat arvioivat apulaisprofessorin saavuttaneen professorin pätevyyden ja hänen tieteelliset ansionsa sekä tutkimussuunnitelmansa erinomaisiksi, apulaisprofessori voidaan nimittää tutkimusprofessorin viisivuotiseen tehtävään. Muussa tapauksessa apulaisprofessori arvioidaan uudelleen viisivuotiskauden lopussa.

Kutsuprofessori

Tutkimusprofessorin rekrytointi Luken strategisille fokusalueille kutsumenettelyllä on mahdollista vain erityistapauksissa ja edellyttää, että tutkimusylijohtaja ja pääjohtaja puoltavat kutsumenettelyn käyttöä.

15.4.2025

Kutsumenettelyn lähtökohtana on, että tehtävään kutsuttavaksi aiotun henkilön tieteelliset ansiot ja saavutukset ovat merkittävät ja hänen katsotaan selvästi täyttävän tutkimusprofessorin tehtävälle Lukessa asetetut vaatimukset. Päätöksen kutsumenettelyn käytöstä tekee pääjohtaja tutkimusylijohtajan esittelystä. Mikäli kutsumenettelyn käyttö katsotaan perustelluksi, pääjohtaja asettaa tarkoitusta varten nimeämistoimikunnan ja tehtävään kutsuttavaksi esitetyn henkilön tieteellinen arviointi toteutetaan kuten tutkimusprofessorin hakijoiden kohdalla. Kutsuprofessorin täytön edellytyksenä on, että henkilön pätevyys tehtävään tulee kiistatta osoitetuksi ulkopuolisten asiantuntijoiden suorittamassa arvioinnissa. Kutsuprofessori on viisivuotinen ja tehtävän jatkosta päätetään kuten tenure track - tutkimusprofessorien kohdalla.

Yhteisprofessori - strategisen yhteistyön vahvistaja

Lukeen voidaan valita strategisten kumppanuuksien kanssa yhteisiä tutkimusprofessoreita. Tavoitteena on, että akateemiseen tutkimukseen panostamalla vahvistetaan kumppanuutta yhteisillä tutkimusalueilla. Aloite yhteisprofessoriin voi tulla kumppanilta tai Luken puolelta. Yhteisprofessoreja valmistellaan Tutkimuksen ja asiakkaiden koordinaatioryhmässä ja edelleen johtoryhmässä.

Lähtökohtana on, että Luken tutkimusprofessorien valintaa koskevat periaatteet ja valintamenettelyt täyttyvät myös yhteisprofessorien osalta, mikäli professuuri on Luke-vetoinen. Mikäli professuuri on yhteistyökumppanivetoinen, noudatetaan yhteistyökumppanin professoripolitiikkaa. Yhteisprofessoreiden osalta on tärkeää, että Luke näkyy aina yhteisprofessorin affiliaationa. Myös julkaisupolitiikasta, rahoituksen hakemisesta sekä tehtävän hallinnointikäytännöistä (ml. professorin ajankäyttö ja tuntien kohdistaminen) tulee sopia ennen yhteisprofessorin valintaa.

Vieraileva professori - kansainvälisen yhteistyön vahvistaja

Luken keskeisille tutkimusalueille voidaan ottaa määräajaksi vierailevia professoreita. Vierailevan professorin tarkoituksena on vahvistaa Luken osaamista tai rakentaa Lukelle kokonaan uutta osaamista strategian mukaisesti, sekä vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä. Vierailevalla professorilla tulee olla professuuri ulkomaalaisessa tutkimuslaitoksessa tai yliopistossa ja hänellä tulee olla näyttöjä korkeatasoisesta tieteellisestä toiminnasta, tutkimushankkeiden johtamisesta ja yhteistyösuhteiden hoitamisesta. Pääjohtaja nimittää vierailevan professorin tutkimusylijohtajan esityksestä. Aloite vierailevan professorin kutsumiseen voi tulla yksiköistä tai ohjelmista ja aloitteet käsitellään Tutkimuksen ja asiakkaiden koordinaatioryhmässä ennen esittelyä pääjohtajalle.

Päätös

Tämä professoripolitiikka tulee voimaan 1.5.2025 lukien ja korvaa samasta asiasta 25.1.2023 tehdyn päätöksen.

Allekirjoitukset

Johanna Buchert

Pääjohtaja

15.04.2025 klo 16:12:55

Antti Asikainen

Tutkimusylijohtaja

04.04.2025 klo 14:36:41

Allekirjoitettu Luonnonvarakeskuksen prosessienhallintajärjestelmässä.